

HÖGSKOLAN
DALARNA

Uppsats

Galopperande genom ungdomslitteraturens sidor

En komparativ textanalys av hästintressets förändring under 1900-talet genom ungdomslitteraturen

Författare: Alexandra Liljenberg

Handledare: John Berg

Examinator: Lars Båtefalk

Ämne/huvudområde: Historia

Kurskod: HI2016

Poäng: 15 hp

Examinationsdatum: 2023-05-22

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja

Nej

Abstract:

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka hur hästintresset och relationen till hästar har utvecklats genom ungdomslitteraturen under 1900-talet och därmed dess koppling till utvecklingen av hästintresset i samhället. För att uppnå detta syfte har sex böcker från 1900-talet av olika svenska författare som kan klassas som hästungdomsböcker lästs och analyserats. De sex böckerna visar på kärleksfulla relationer mellan huvudpersonen och deras hästar, där relationen spelar en stor roll för karaktärernas identitet. Hästarnas betydelse ökar även i omfattning genom böckerna, från att ha en begränsad roll till att bli den mest framträdande delen av böckerna. En tydlig skiftning kan ses vid 1970-talet, då hästarna både tar mer plats i samhället och därmed också i böckerna. Det finns även en tydlig påverkan av författarnas kunskaper och hur korrekta böckerna är. Desto senare in på 1900-talet vi kommer, desto mer kunniga är författarna. Slutsatsen är att författarna har fått större tillgång till hästkunskaper och därmed kan förmedla detta på ett mer korrekt sätt genom sina böcker.

Nyckelord:

Ungdomslitteratur, hästungdomsböcker, hästintresset, hästkunskaper, hästintresset under 1900-talet

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
2. Problemformulering	2
3. Syfte och frågeställningar	3
4. Teoretisk ram	3
5. Begrepp	4
6. Tidigare forskning	4
7. Metod och material	6
8. Källor	8
8.1 Anna-Lisa Almqvist	8
<i>8.1.1 En flicka i Sadeln</i>	8
<i>8.1.2 Vi rider mot lyckan</i>	9
8.2 Marianne Söderbäck	9
<i>8.2.1 Lotterihästen</i>	10
8.3 Lisbeth Pahnke	10
<i>8.3.1 Britta och Silver på ridläger</i>	10
8.4 Sven Martinson	11
<i>8.4.1 Lotte och Snapphaneritten</i>	11
8.5 Pia Hagmar	12
<i>8.5.1 Sommar med Misty</i>	12
9. Bakgrund	13
9.1 Hästarnas framväxt	13
9.2 Ungdomskulturen och ungdomslitteraturen	14
9.3 Hästungdomsböckerna	16
10. Undersökning	17
10.1 Omfattning	17
10.2 Relation	19
10.3 Betydelse	21
10.4 Korrekthet	23
11. Slutsatser och diskussion	24
12. Sammanfattning	28
Källor	30
Litteratur	30

1. Inledning

Hästar har alltid varit en viktig del av mänsklighetens historia, från att användas som arbetsdjur till att vara följeslagare och till slut tävlingshästar. Under 1900-talet har hästintresset tagit olika former, från den praktiska användningen av hästar på gårdar och i städer till hästtävlingar och ridning som fritidsaktivitet. Förändringen som sker under 1900-talet i Sverige när det gäller hästintresset avspeglas i samhället runtomkring sig, och med det även i litteraturen.

Hästintresset har förändrats avsevärt när det gäller vilka som utövar det. Under början av 1900-talet dominerades hästintresset av män och ägdes av militär och bönder, men under mellankrigstiden och särskilt efter andra världskriget blev det alltmer kvinno- och flickdominerat. Denna förändring i hästintressets karaktär och dess utövare har även avspeglats i litteraturen, särskilt i ungdomslitteratur där hästarna haft en central roll. Ungdomslitteraturen och dess författare kan ses som en reflektion av den kulturella förändringen hästarna gör i samhället under 1900-talet. Genom att analysera litterära verk från olika tidsperioder och undersöka hur hästintresset har förändrats över tid kan vi få en bättre förståelse för dess betydelse. En studie av ungdomslitteraturen som flickor under 1900-talet läst kan bidra till att avslöja vilka faktorer som påverkat hästintressets förändring och ge oss en djupare insikt i hästens kulturella betydelse. Genom att studera hur hästarna har porträtterats i litteraturen, och speciellt ungdomslitteratur, vilka karaktärer som har älskat dem, vilka roller de haft och vilka samhällstrender som har påverkat den, kan vi lära oss mycket om hur hästintresset förändrats och påverkat samhället omkring sig.

2. Problemformulering

Idag är hästintresset ett av de största fritidsintressena i Sverige, med hundra tusentals som rider, äger, tävlar och stöttar.¹ Även om hästintresset är väl etablerat idag har det inte alltid varit så. Hästintresset som fritidsintresse började som mansdominerat och utövades i överklassen till att bli kvinnodominerat och utövas främst av medelklassen. Hästintressets förändring kan skildras i bland annat ungdomslitteraturen under 1900-talet, där vi kan följa dess förändring och påverkan på samhället. Så hur ser påverkan mellan litteratur och hästintressets förändring ut under 1900-talet, och vad kan vi hämta från det?

---

¹ Svenska Ridsport Förbundet, 2023, *Statistik*, <https://ridsport.se/om-oss/statistik> Hämtad 5 maj 2023

3. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur relationen mellan häst och ryttare och hur hästar som fritidsintresse förändras under 1900-talet genom att analysera ungdomslitteratur.

Frågeställning för uppsatsen blir följande:

- Hur framställs och förändras relationen mellan häst och ryttare i böckerna under 1900-talets gång?
- Hur beskrivs och förändras hästarna som intresse i böckerna under 1900-talets gång?

4. Teoretisk ram

Denna undersökning kommer använda sig av den marxistiska teorin med det dialektiska synsättet som sin teoretiska förhållningsram. Med detta innebär det att konst som skapas av någon aldrig kan vara fristående från det samhället skaparen lever i. I litteraturen som tillhör denna konst är författaren bunden till dennes egen historia, samtidigt som personen vill skapa nytt och gå vidare. Varje verk kan ses som unikt och författaren som en fri skapare samtidigt denne fortfarande kommer vara märkt av den egna bakgrunden och kulturen, men framför allt det samhälle denne lever i. I och med detta kan inte författaren helt själv stå för de val av ord, intriger, relationer, förhållningssätt eller andra aspekter som formar berättelsen. Det dialektala synsättet ser på litteratur och samhälle som sammanlänkade, och den marxistiska teorin har som mål att föra samman och placera både författaren, texten och dess läsare i dess historiska och samhällseliga omgivning.²

Denna undersökning kommer specifikt använda sig av den samhällseliga påverkan som författare har när de skapar sina verk. Här kommer fokuset ligga på de paralleller som kan finnas mellan förändringen av hästintresset i samhället, och hur detta påverkar författarna när de skriver sina böcker. En del kommer även läggas på om författarna har egna kopplingar och kunskap om hästar när de har skrivit sina böcker, och om detta kan återspeglas i förändring över tid.

---

² Jameson, Fredric, 1971, *Marxism and Form: twentieth-century dialectal theories of literature*, New Yersey, s. 3-31.

5. Begrepp

Nedan följer definition och klassificering av en rad olika begrepp som underlag och förståelse för undersökningen.

Hästintresset: Hästintresset kommer i denna uppsats klassificeras som det intresse som finns för hästar utanför sport och militär. Det intresse där vanliga vardagspersoner har av att äga, ta hand om och rida hästar på sin fritid utanför skola och jobb, men inte i samband med sport.

Snapphaneritt: En Snapphaneritt är en långdistansritt där man rider i allt från tre till tio mil, och ska komma i mål på snabbast tid.³

Regemente: Ett regemente är en militär administrativ enhet. Det finns exempelvis artilleriregementen, kavalleriregementen, signalregementen med mera.

Dressyr: Dressyr är en hästsport där häst och ryttare utför rörelser i en specifik ordning framför en eller flera domare. Den som enligt regler och domare utför rörelserna bäst, och med det får högst poäng, vinner.

Fälttävlan: Fälttävlan är en hästsport som är uppdelad i tre grenar. Dressyr, fältritt och hoppning. Den som utför vardera gren bäst vinner efter sammanställning av prestation.

Fältritt: En fältritt är ofta en del av fälttävlanssporten, och innebär att häst och ryttare inom en specifik tid ska rida utomhus genom naturen och samtidigt hoppa över naturhinder på snabbast tid.

6. Tidigare forskning

Vid sökning av tidigare forskning noterades det att det finns ett begränsat antal tidigare forskningsstudier som behandlar hur hästintresset har utvecklats under 1900-talet i Sverige. Därutöver finns det förhållandevis mer omfattande forskning om hästintressets utveckling i Europa och Storbritannien. Av de få studier som utvärderar Sveriges förändring av hästintresset är Susanna Hedenborg ledande, där hon tillsammans publicerat två artiklar inom ämnet. *Riding Instructors, Gender, Militarism and Stable Culture in Sweden: Continuity and Change in the Twentieth Century* och *The Emergency of the Swedish Horse-Riding School from the Mid-Twentieth Century*.⁴ Dessa två studier kan betraktas som de enda betydande undersökningarna som berört hästintressets utveckling i Sverige under 1900-talet.

---

³ Martinson, Sven, 1987, *Lotte och Snapphaneritten*, Stockholm, s. 12

⁴ Thorell, Gabriella och Hedenborg, Susanna, 2015. *Riding Instructors, Gender, Militarism, and Stable Culture in Sweden: Continuity and Change in the Twentieth Century*, i: *International Journal of the History of Sport*, årg 32, s. 650–660; Hedenborg Susanna, Thorell Palmquist, Gabriella och Rosén, Annika, 2021, *The Emergence of the Swedish Horse-Riding School from the Mid-Twentieth Century*, i: *International Journal of the History of Sport*, årg. 38, s. 607–630

Den första av dessa artiklar fokuserar mer på stallkulturen i Sverige under 1900-talet och beskriver dess utveckling. Trots att hästintresset inte är huvudfokus i denna studie, ger den ändå en helhetsbild i utvecklingen av hästrelaterade aktiviteter i Sverige under 1900-talet. Som resultat har avhandlingen kunnat användas som en viktig referenspunkt för att förstå och tolka resultatet i undersökningen som gjorts.

Den andra av dessa artiklar är mer specifikt inriktad på hästintresset i Sverige under 1900-talet. Hedenborg, Palmqvist och Rosén belyser krisen av utbildade instruktören och tillgång till att lära sig rida med det stigande intresset av hästar under denna tidperiod och beskriver uppkomsten av ridskolorna som ett resultat av denna kris. Genom att göra detta bidrar de till vår förståelse av hästintressets utveckling i Sverige. Denna studie har även använt sig av ovan nämnd artikel som en viktig referensram.

När det gäller analys av ungdomslitteratur i allmänhet finns det ett större urval av antal källor, där genusperspektiv och litteraturanalys kopplade till skola och läroplaner är vanliga områden. Som exempel finns *Synlig eller Osynlig?: En genusdidaktisk analys av boken I taket lyser stjärnorna av Johanna Thydell* som är en av många analyser av ungdomslitteratur som fokuserar på genusperspektiv.⁵ I sin undersökning söker Jogfors att applicera vad en sådan bok gör med läsaren och samhället, vilket är ett genomgående tema i undersökningar som har fokus på genus och jämställdhet. Jogfors metod kan således betraktas som en stödjande ram för den aktuella undersökningen, som syftar till att undersöka författarens påverkan från samhällets hästintresse och hur detta speglas i litteraturen. Jogfors använder precis som denna analys sambandet mellan boken, författaren och läsaren i sin metod.

I sammanhang med skolvärden behandlar även Malin Alkestrands arbete *Magiska möjligheter: Harry Potter, Artemis Fowl och Cirkeln i skolans värdegrundsarbete*, ämnet.⁶ Alkestrands undersökning är representativ för den grupp som läser ungdomslitteratur, och genom denna grund undersöker hon hur dessa verk kan bidra till barns utveckling i skolan. Som många andra inom denna forskningskategori använder hon välkända böcker för att visa på hur de kan integreras i skolmiljön och vilka utvecklingsmöjligheter som de erbjuder eleverna. Detta är dock inte det primära fokuset för denna undersökning, som avviker från forskning som denna genom att i stället undersöka hur författaren och samhället har påverkat de utgivna böckerna.

---

⁵ Jogfors, Signe, 2019, *Synlig eller Osynlig?: En genusdidaktisk analys av boken I taket lyser stjärnorna av Johanna Thydell*, Uppsala Universitet

⁶ Alkestrand, Malin, 2016, *Magiska möjligheter: Harry Potter, Artemis Fowl och Cirkeln i skolans värdegrundsarbete*, Göteborg

I analysen av svensk ungdomslitteratur är Astrid Lindgrens verk även ett återkommande föremål för undersökning, med särskilt fokus på 1900-talet. Ett exempel på detta är Lena Törnqvists verk *Man tar vanliga ord: att läsa om Astrid Lindgren* och Eva Löfgrens *Kalle Blomkvist och draken: arketyptudier i Astrid Lindgrens Barndeckare*.⁷ Båda dessa verk utgör exempel på utförliga analyser av Astrid Lindgrens böcker och skapar material för att tolka och förstå Astrid som författare och hennes påverkan i samhället utifrån några av hennes mest välkända böcker. Analyserna av Astrid Lindgrens böcker har dock spridda utgångspunkter och syften. Törnqvist fokuserar på att undersöka Astrid Lindgrens personlighet genom hennes verk och hur dessa har påverkat Sverige, medan Löfgren i stället utforskar arketyper i Astrid Lindgrens deckare och hur dessa element framträder och påverkar läsaren. Vissa av dessa författare använder liknande utgångspunkter som i denna undersökning, som exempelvis Törnqvist som försöker visa hur Astrid Lindgrens bakgrund och livshistoria har påverkat hennes verk och omvärlden.

Susanna Hedenborg kan också betraktas som en representant för kategorin av analys av ungdomslitteratur. Hon fungerar som en bro mellan hästeriet i Sverige och ungdomslitteraturen genom sin undersökning av stallbackekulturen i ungdomslitteratur från 1900-talet. I sin undersökning *Från "Den svarta hingsten" till "Klara, färdiga, gå" Stallbackskulturen i hästboken under andra hälften av 1900-talet* belyser Susanna hur stallbackekulturen har utvecklats under 1900-talet genom att använda kända ungdomsböcker om hästar som material.⁸

Tidigare forskning har dock inte undersökt hur hästintresset har utvecklats under 1900-talet genom någon typ av ungdomslitteratur. Hedenborg analyserar litteratur i förhållande till hästar men har i stället valt att koppla denna till stallbackekulturen. Ingen annan undersökning använder sig huvudsakligen av ungdomslitteratur för att belysa hästintressets förändring under 1900-talet och kan inte jämföras med den planerade undersökningen.

7. Metod och material

Undersökningen har klassificerats som en kvalitativ textanalys, där en noggrann läsning av ett antal hästungdomsböcker från perioden 1940 till 1990 har genomförts. Syftet har varit att tolka innehållet i dessa skönlitterära verk och undersöka hur hästintresset avspeglas och förändras i samhället under 1900-talet. De sex utvalda böckerna som har lästs är *En flicka i*

---

⁷ Törnqvist, Lena, 2015, *Man tar vanliga ord: att läsa om Astrid Lindgren*, Stockholm; Löfgren, Margareta, 1992, *Kalle Blomkvist och draken: arketyptudier i Astrid Lindgrens barndeckare, i: Nikolajeva, Maria (red.), Modern litteraturteori och metod i barnlitteraturforskningen*

⁸ Hedenborg, Susanna, 2011, *Från "Den svarta hingsten" till "Klara, färdiga, gå" Stallbackskulturen i hästboken under andra hälften av 1900-talet, i: Barnboken, årg. 29, s. 20–33*

Sadeln (1947) och *Vi rider mot lyckan* (1954) av Anna-Lisa Almqvist, *Lotterihästen* (1969) av Marianne Söderbäck, *Britta och Silver på Ridläger* (1973) av Listbeth Pahnke, *Lotte och Snapphaneritten* (1987) av Sven Martinsson och *Sommar med Misty* (1992) av Pia Hagmar.⁹

En avgränsning har gjorts där fokus har legat på att analysera verk av svenska författare, där sambandet mellan det svenska samhället och författarens påverkan har legat i fokus. En annan avgränsning som har gjorts är antalet verk som har inkluderats i undersökningen. Det tidigaste verket som hittats publicerades 1947, vilket blev utgångspunkten för resten av urvalet. Ett beslut fattades om att inkludera en bok från varje årtionde mellan 1940 fram till och med 1990-talet för att få en så bred jämförelse som möjligt.

I samband med genomläsningen av dessa böcker har två huvudområden stått i fokus: dels relationen mellan huvudpersonen och hästarna som tar plats i böckerna, dels hur hästintresset beskrivs, diskuteras och framställs i böckerna. Hur hästintresset framträder i böckerna har analyserats utifrån dialog och miljöbeskrivning, med särskild betoning på hur detta intresse värderas och exponeras i enlighet med denna studies klassifikation av hästintresset. Under genomläsningen har det även varit av vikt att undersöka hur stor utsträckning av böckerna som inte berör hästar eller relationer till hästar, hur stora dessa delar är som inte har något innehåll av hästar och som även har kunnat bidra till att förstå hur relationen mellan häst och ryttare samt hästintresset förändras under 1900-talet.

Vid genomläsning av de sex böckerna har anteckningar gjorts med tankar, kommentarer, repliker och situationer som sedan har använts som underlag för att sammanställa resultatet. Böckerna har lästs igenom två gånger, först en gång utan någon teoretisk värdering och därefter ytterligare en omgång men då med en teoretisk baktanke för att bredda synfältet och maximera resultatet. Efter bearbetningen av de olika anteckningarna har de jämförts för att se hur hästintresset och relationen mellan häst och ryttare utvecklas under 1900-talet. Jämförelsen har utgått från en dialektisk synvinkel, där böckerna betraktas som påverkade av den tid de skrevs i, och där varje författare betraktas som präglad av dennes egen bakgrund samt av samhället som de levde i när böckerna författats.

För att strukturera upp resultatet har informationen från böckerna indelats i fyra olika teman: *Omfattning*, *Relation*, *Betydelse* och *Korrekthet*. *Omfattning* har definierats genom att mäta hur

---

⁹ Almqvist, Anna-Lisa, 1947 *En flicka i sadeln*, Stockholm; Almqvist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*, Stockholm; Söderbäck, Marianne, 1969, *Lotterihästen*, Stockholm; Pahnke, Lisbeth, 1973, *Britta och Silver på ridläger*, Stockholm; Martinson, Sven, 1987, *Lotte och Snapphaneritten*, Stockholm; Hagmar, Pia, 1992, *Sommar med Misty*, Stockholm

stor del av böckerna som ägnas åt hästar, vilket inkluderar allt från dialog och beskrivningar till tankar och miljö som är relaterade till hästar. Relation har undersökt vilken typ av relation som existerar mellan huvudpersonen och hästarna i böckerna, och om det finns någon särskild relation mellan huvudpersonen och en eller flera hästar. Betydelse har klassificerats utifrån hur stor och vilken betydelse som hästarna eller en specifik häst har i böckerna, främst för huvudpersonen men även för dennes vänner. Korrekthet har fokuserat på hur korrekta böckerna är när det gäller användning av begrepp och situationer, samt hur mycket begreppen används och om de förklaras för läsaren i böckerna. Dessa teman har valts utefter innehållet i böckerna som lästs i korrelation med att strukturera upp resultatet för läsaren. De fyra teman som etablerats har funnits genomgående i varje bok, och har därför setts som en viktig grund i strukturen för att läsaren så enkelt som möjligt ska kunna förstå resultatet. Inom varje team har sedan böckernas resultat påvisats i kronologisk ordning för ytterligare struktur.

Efter att resultatet sammanställts har en diskussion av dem förts i samband med Hedenborgs båda artiklar för att kontextualisera undersökningens slutsatser.

8. Källor

Nedan följer en redogörelse för författarnas bakgrund och en kort beskrivning av böckernas handling för att ge en grundförståelse inför redogörelse av undersökningen.

8.1 Anna-Lisa Almqvist

Anna-Lisa Almqvist föddes 24 oktober 1903 i Stockholm och var en svensk barnboksförfattare, tecknare, grafiker och målare. Anna-Lisa Studerade konst i München, vid Konstakademien och Fredrikssons målarskola i Stockholm då hon som liten hade en dröm om att bli konstnär. Hon startade även ett kafé vid namnet Karlavagnen och Stockholms första privata bokutlåning. Så småningom köpte hon dock själv en gammal cirkushäst som blev inspirationen och starten till alla hennes hästböcker. Hon flyttade ut på landet tillsammans med sin dotter och sin gamla cirkushäst där hon fortsatte skriva på sina böcker. Hennes främst kändaste böcker är de om Annika och även de om hästen Turk.¹⁰

8.1.1 En flicka i Sadeln

En flicka i Sadeln är utgiven 1947 och porträtterar 13 åriga flickan Siv hemma på hennes familjegård Vedeby. Sivs pappa äger fullblodet Blanka som ska bli en fantastisk hopphäst, och Siv som ridit sedan barnsben har blivit lovad en egen häst om det går bra för Blanka. Blanka och Sivs pappa går dock omkull vid en hoppträning och skadar sig rejält. Tävlingsdrömmarna

---

¹⁰ Nationalencyklopedin, 2021, *Anna-Lisa Almqvist*,
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/anna-lisa-almqvist> Hämtad 4 april 2023

går i kras och hur mycket tid familjen än ger Blanka läker inte benet tillräckligt. Siv är den enda som kan rida henne vilket inte fungerar ekonomiskt för familjen och hon säljs. Detta gör Siv förkrossad, och för att bryta sorgen tar föräldrarna med henne till Stockholm. I Stockholm träffar Siv kompiserna Freda som rider på ridskola och Siv börjar följa med dit. Tiden går och Siv blir bättre, tills en dag då Blanka står i ridskolestallet. Siv börjar genast kämpa för att kunna köpa tillbaka henne, dock har äntligen benet på Blanka lyckats läka och ridskolan vill nu tävla på henne. Tyvärr går det illa åter en gång där Blanka skadas, men Sivs pappa är där och köper tillbaka henne och tar med familjen hem till Vedeby igen med Blanka som Sivs helt egna häst.¹¹

8.1.2 Vi rider mot lyckan

Vi rider mot lyckan som är utgiven 1954 porträtterar de 16 åriga vännerna Barbro och Stella med Barbro som huvudperson. Vännerna har till sommaren fått lov av sina föräldrar att hålla en liten ridskola då det inte finns någon i staden och de själva ridit sedan de var små. De får hyra fyra hästar från regementet och sätter genast i gång med att hålla lektioner då det finns många intresserade. Dock verkar det som att Barbro är mer intresserad av hästarna och Stella av pojkarna Leo, Mikael och Bernt som kommer och rider första dagen. Ridskolan flyter på med några uppehåll av regniga dagar, och Stella umgås alltmer med pojkarna där hon försöker dra med sig Barbro att göra det samma. Barbro är dock motvillig och spenderar helst all sin tid i stallet med hästarna. En dag bestämmer sig Barbro, Stella, Mikael och Bernt att ta en lång uteritt ner till sjön, men på vägen tillbaka åker Stella av och slår sig illa. Hon tas till sjukhus och Barbro får nu ta hand om hästarna själv medan Stella återhämtar sig. Bernt hjälper dock till vilket gör att han kommer närmare Barbro. Stella återhämtar sig efter mycket om och men, och Bernt friar till Barbro som gladeligen säger ja. Sommaren tar slut och de bestämmer sig för att hålla ridskola nästa sommar också.¹²

8.2 Marianne Söderbäck

Marianne Söderbäck föddes 1924 i Stockholm som dotter till Elsa Olenius. Hon bodde större delen av sitt liv i Hallondalen i nordvästra Värmland där hon verkade som dramapedagog i 25 år. Hon skrev åtskilliga barnböcker och gav ut sin första barnbok 1967 som rörde sig kring hästen Mellis. Mellis och Knutte blev hennes mest kända hästar som följdes genom flera böcker. Marianne var även verksam konstnär under större delen av sitt liv med flera utställningar.

---

¹¹ Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*, s. 8, 13, 19, 24, 42, 49, 93, 149

¹² Almqvist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*, s. 9–11, 63, 101

Konsten var även det hon tog till när hon efter sin Parkinson diagnos fick svårt att prata. Marianne avled 2012.¹³

8.2.1 Lotterihästen

Lotterihästen, utgiven 1969, följer Peter när han för första gången upptäcker hästintresset på sin moster Mauds gård i Storbritannien. Peter har från början absolut inget intresse för hästar, men får redan första dagen uppgiften att ta hand om och lära sig rida på den rädda hästen Alfonso. Peter som inte har något val sätter i gång, och börjar allt eftersom tycka att det är roligt med hästar men främst med Alfonso. Han får Alfonso att våga saker han tidigare varit rädd för, och Peter inser att hästar nog inte är så dumma. Peter bestämmer sig för att delta i tävlingarna som finns i slutet av sommaren där det även ska lottas ut en häst. Peter får såklart reda på att det är Alfonso som ska lottas ut till en glad vinnare och blir ledsen, men tänker att han nog ska kunna tjäna pengar för att kunna köpa så många lotter att bara han kommer kunna vinna honom. Peter har dock tyvärr inte den lyckan, tävlingarna går bra men det är så många lotter att han inte har en chans. Alfonso går till en annan lycklig vinnare och Peter blir fruktansvärt ledsen. Maud blir bekymrad, men ger i stället Peter ett föl som fötts på gården under sommaren och som Peter fått döpa. Han lovar sedan att komma dit varje sommar för att rida och ta hand om sin nya häst.¹⁴

8.3 Lisbeth Pahnke

Lisbeth Pahnke föddes 1945, och blev tidigt barnboksförfattare år 1966 med sin första bok om Britta och Silver. Lisbeth är själv hästintresserad och har tävlingshoppat stor del av sitt liv. Idag föder hon även upp hästar och hjälper sin make Harry Aiosto som är professionell banbyggare att bygga hoppbanor till stora tävlingar. Hon har sedan 1972 även varit skribent för tidningen Ridsport och har sedan 1983 även skrivit ponnykrönikor. Hennes mest kända barnböcker är dock Britta och Silver som har getts ut flitigt med 14 böcker mellan 1966 och 1979. Lisbeth bor idag med sina man utanför Vetlanda i Småland.¹⁵

8.3.1 Britta och Silver på ridläger

Britta och Silver på ridläger som gavs ut 1975 och utspelar sig på ett ridläger där huvudpersonen Britta fått utmaningen att rida fälttävlanshästen Cayenne. Britta rider vanligen på sin snälla ponny Silver, men får under sommaren möjligheten att rida den stora hästen Cayenne då Cayennes ägare ska bort. Britta säger motvilligt ja, Cayenne är en svår häst och fälttävlan är en svår sport. Britta får dock möjligheten att åka på ridläger som hästkötare, och

---

¹³ Föreningen Värmandslitteratur, *Marianne Söderbäck*, https://www.varmlandslitteratur.se/Soderback_Marianne.htm Hämtad 4 april 2023

¹⁴ Söderbäck, Marianne, 1969, s. 11, 7–73, 93, 142

¹⁵ Lisbeth Pahnkes Hemsida, *Mina Böcker*, <http://www.lisbethpahnke.se/bocker.html> Hämtad 4 april 2023

får även möjligheten att ta med sig Cayenne, Silver och Silvers medryttare Anne. De far i väg upp i fjällen där de ska vara under två veckor, och Britta får vara med på lektionerna tillsammans med Cayenne för att sedan ta hand om ponnyerna som Anne och de andra yngre barnen ska rida. Britta saknar att rida Silver när det inte går bra med Cayenne, men inser ju längre tiden går att Cayenne är en fantastisk häst och att hon egentligen tycker väldigt mycket om honom. Ridlägret tar slut, och tävlingen ska genomföras. Både Britta och Anne är anmälda och det går lysande för dem. Britta tar sig i mål på sjätte plats, får en rosett och inser att hon älskar Cayenne minst lika mycket som Silver.¹⁶

8.4 Sven Martinson

Sven Martinsson föddes 1930 i Halland och hade tidigt karriär som skogsbrukare och hembygdsforskare. Han genomförde studier på Katrineholms folkhögskola under 1950-talet, då han även samtidigt på allvar började satsa på sitt författarskap. Sven bodde hela sitt liv i Knäred och gav ut sin första ungdomsbok 1960 som var en samling av olika sagor. Mest känd är han dock för sin långa serie och Lotte och hennes hästar där det blev hela 23 utgivna ända fram till 1980-talet. Hans böcker finns översatta till de andra nordiska språken samt tyska och nederländska. Sven har dock även gett ut böcker om natur och jakt, men som inte blivit lika uppmärksammade. Sven avled 24 september 2015.¹⁷

8.4.1 Lotte och Snapphaneritten

Lotte och Snapphaneritten som är utgiven 1982 låter oss följa Lotte, hennes väninna Annika och deras hästar när de tränar inför snapphaneritten i slutet av augusti. Lotte som haft polio har själv svårt att ta hand om sina fyra hästar, men har god hjälp av Annika. De letar tillsammans upp en bra ridväg att öva inför ritten, och skapar snart träningar tillsammans med de andra tjejerna i närheten som gärna övar med dem. Någon i samhället har dock stött sig på att det nu ofta skrittat hästar genom skogen och sänder en elak insändare i tidningen. I samma veva trillar även Annika av sin häst Pontus ute i skogen och bryter sin arm illa. Annika måste gipsa armen och får inte rida på sex veckor vilket gör henne stressad om hon ska hinna träna tills ritten, och Lasse upptäcker att gropen där Annikas häst trillat är grävd med flit. Lasse försöker jaga efter de som grävt gropen och polisen blir inblandad, samtidigt som Annika och Lotte kämpar på med träningen efter Annika äntligen blir av med sitt gips. Annika väljer att tävla i

---

¹⁶ Pahnke, Lisbeth, 1973, s. 12, 42, 112

¹⁷ Magnusson, Fredrik, 2009, Martinsson Prisades igen, i: *Hallandsposten*, <https://www.hallandsposten.se/nyheter/laholm/martinson-prisades-igen-1.1917153> Hämatd 4 april 2023

snapphaneritten medan Lotte tittar på, och Annika gör ett fint resultat trots sina sex veckors uppehåll. De siktar på att rida den nästa år igen.¹⁸

8.5 Pia Hagmar

Pia Hagmar är född 1961 i Göteborg och är en väl känd och etablerad barnboksförfattare. Pia drömde redan som liten att bli författare och som sjuåring skickade hon redan in sitt första manus till ett bokförlag. Pia är utbildad journalist men är nu författare på heltid, där bland annat Dalslandsdäckarna och serien om Klara är mest kända. Pia har även alltid varit hästtjej, och rider fortfarande. Hennes första hästbok om Sara och Misty är inspirerad om hur hon själv fick sin första häst. Pia har tre barn och bor idag med sin familj i Kättilstorp i Västergötland.¹⁹

8.5.1 Sommar med Misty

Sommar med Misty är utgiven 1992 och följer 13-åriga Sara som precis ska få spendera sin första sommar med sin alldeles egna häst Misty. Misty har alltid varit snäll, men denna sommar börjar inte bra för honom och Sara. Helt plötsligt vill han inte längre gå, och vad Sara än gör får hon det inte att lösas. Saras pappa och farbror diskuterar om saken, och kommer fram till att Misty nog är ensam och att ett ridläger skulle göra susen, för dem båda. Sara blir överlycklig då ridläraren ska vara en av de bästa i landet, och där ska hon äntligen både ska kunna skaffa vänner och få hjälp med Misty.

Det bär av till ridlägret, och ridläraren Gudrun som kommit trea i dressyr-SM är hård mot Sara och Misty, och Sara ångrar genast att hon ens åkt dit. Misty vill i början fortfarande inte gå, och Lotta som Sara delar rum med verkar inte riktigt vilja vara kompis med henne. Men ju längre tiden går, desto bättre blir det. Misty börjar lyssna och Gudrun verkar trots allt inte vara så farlig som Sara trott. Lotta blir en av Saras bästa vänner på lägret, och hon hittar även Annika som erbjuder Sara möjligheten att hon och Misty efter lägret ska bo i deras stall så de slipper vara ensamma. I slutet av lägret får de tävla en fälttävlans ritt, där Sara råkar bli diskvalificerad i dressyren men är glad ändå. Det blir ett sorgligt hej då till Lotta, och de båda lovar att försöka hålla kontakten med varandra efter lägret. Saras pappa går även efter en tids funderande med på att flytta Misty till Annikas stall, vilket gör Sara överlycklig.²⁰

---

¹⁸ Martinsson, Sven, 1987, s. 14–18, 57, 92, 122

¹⁹ Barnens Bibliotek, 2021, *Fakta om Pia Hagmar*, <https://www.barnensbibliotek.se/forfattare/h/piahagmar>
Hämtad 4 april 2023; Bonnier Carlsen, *Pia Hagmar*, <https://www.bonniercarlsen.se/forfattare/17913/pia-hagmar/>
Hämtad 4 april 2023

²⁰ Hagmar, Pia, 1992, s. 8–12, 47, 115

9. Bakgrund

Nedan följer en redogörelse för hästens framväxt och vår relation till hästar i det svenska samhället från 1700-talet och framåt, samt en redogörelse för den ungdomskultur som växte fram efter andra världskriget för att förbereda läsaren inför undersökningen.

9.1 Hästarnas framväxt

Från 1700-talet och fram till en betydande del av 1900-talet spelade hästen en central roll inom olika områden i det svenska samhället. Hästens användning sträckte sig från jordbruket till militären och transportsektorn. Inom jordbruket utgjorde hästen en oundgänglig resurs då den användes för att dra plogar, harvar och vagnar, samt var inblandad i allt från skördarbeten till transport av jordbruksprodukter. Hästens styrka och arbetsförmåga underlättade jordbrukets produktionsprocess och blev avgörande för samhällets försörjning. Hästen hade också en mångsidig användbarhet som till exempel oxarna saknade, vilket gjorde den till det främsta valet för att hjälpa bönderna. Det var redan under 1700-talet även ovanligt att äta hästkött och slakta hästar betraktades som lågt. Följaktligen fick många hästar leva länge, vilket kan anses ha bidragit till den tidiga uppkomsten av en kamratlig relation mellan bönderna och deras hästar. Under 1700-talet var hästarna dessutom små och robusta där mankhöjden låg runt 120 centimeter, och de utgjorde cirka 30% av alla djur inom jordbruket.²¹

Under 1800-talet gjorde hästarna även sitt intåg inom skogsbruket och tog över från oxarna som tidigare hade utfört större delen av arbetet. Under senare delen av 1800-talet försökte man också avla fram större hästar som skulle kunna dra mer, både inom jordbruket men särskilt inom skogsbruket. Hästar började importeras till avel, där ardennerhästen slog igenom som arbetaren främst inom skogsbruket. Samtidigt framkom även maskiner, såsom slåttermaskinen, inom jordbruket som var anpassade efter hästar. Hästens betydelse ökade också under övergången från 1800-talet till 1900-talet då transportbehoven växte sig allt större. Hästen spelade en avgörande roll inom transportsektorn då den, innan mekaniserade transportmedel börjat produceras på högre nivå, var det primära dragdjuret för att transportera både människor och varor.²²

I takt med den industriella revolutionen och den tekniska utvecklingen under 1800- och 1900-talet började hästens roll förändras, särskilt inom jordbruket. Införandet av ångmaskiner och mekaniserade jordbruksredskap minskade successivt behovet av arbetsdjur på gårdarna.

---

²¹ Myrdal, Janken & Gadd, Carl-Johan, 2000, *Det svenska jordbrukets historia Bd 3 Den agrara revolutionen: 1700–1870*, Stockholm, s. 165–166

²² Myrdal, Janken & Morell, Mats, 2001, *Det svenska jordbrukets historia Bd 4 Jordbruket i industrisamhället: 1870–1945*, Stockholm, s. 245–248

Traktorn, som introducerades på 1930-talet, kom att ersätta hästarnas arbete eftersom den generellt sett var billigare i drift och samtidigt kunde producera mer. Jordbrukarna började alltmer förlita sig på maskiner för att utföra uppgifter som tidigare krävt hästar. Samtidigt som behovet av hästar inom jordbruket minskade under 1900-talet, fick människor mer fritid till följd av den ökade effektiviteten i jordbruksarbetet. Hästar började i stället bli alltmer populära som fritidskamrater.²³

Under 1940-talet försvann många arbetshästar från jordbruken och blev överflödiga på grund av den ökade aveln under andra världskriget. Det resulterade i uppkomsten av hästgårdar i närheten av städer och tätorter, där privatpersoner kunde börja lära sig att rida. För att främja intresset för hästar och göra ridning till en folksport, etablerades Ridsportförbundet under 1940-talet. De ansvarade för att bygga ridanläggningar och utbilda både hästar och instruktörer. Mot slutet av 1900-talet minskade hästarnas användning inom militären avsevärt, och de återstående regementena använde hästarna endast för uppvisningar. Samtidigt började nya ackorderingsorganisationer dyka upp, vilka köpte upp hästar från militären och främst använde dem som lektionshästar. Denna förändring i jordbrukets behov och avskaffandet av de militära regementena bidrog till att hästen gradvis övergick från att vara en arbetspartner till en fritidskamrat. Ridning och hästsport blev alltmer populärt som en form av rekreation och motion. Människor började utforska olika ridgrenar, tävlingsformer och användningsområden för hästar, vilket lett till en mångfald av hästrelaterade aktiviteter.²⁴

Idag har hästarna en fortsatt betydelse inom olika samhällsområden, även om deras roll har förändrats över tid. Inom jordbruket används fortfarande hästar i vissa fall, särskilt inom ekologiskt jordbruk där mekaniseringen är mer begränsad.²⁵

9.2 Ungdomskulturen och ungdomslitteraturen

Efterkrigstiden i Sverige var en tid för stor samhällsförändring och ekonomisk tillväxt. Denna period banade väg för ökad individualism och gav ungdomar möjlighet att utforska och uttrycka sin egen identitet. Ungdomar började ifrågasätta traditionella normer och utvecklade sin egen subkultur och stil, och ville även ha något som var deras eget och som skilde sig från de äldre generationerna. Under 1950- och 1960-talet uppstod en ungdomsrörelse i Sverige som var starkt influerad av den internationella tonårsrevolutionen. Ungdomar började ifrågasätta traditionella normer och uttryckte sin önskan om individuell frihet och kreativitet. Populärmusik, särskilt

---

²³ Myrdal, Janken & Morell, Mats, 2001, *Det svenska jordbrukets historia Bd 4 Jordbruket i industrisamhället: 1870–1945*, Stockholm, s. 295

²⁴ Isacson, Maths & Flygare, Iréne, 2003, *Det svenska jordbrukets historia [Bd 5] Jordbruket i välfärdssamhället: 1945–2000*, Stockholm, s. 240–242, 250–254

²⁵ Svenska Ridsport Förbundet, 2023, *Statistik*, <https://ridsport.se/om-oss/statistik> Hämtad 5 maj 2023

rock 'n' roll, blev en symbol för denna nya ungdomskultur. Ungdomar klädde sig i mode som avvek från de etablerade normerna och bildade egna subkulturer. Under 1970- och 1980-talet var ungdomskulturen präglad av politiskt engagemang och aktivism. Ungdomar blev mer medvetna om samhällsfrågor som feminism, miljö och kärnvapen. En viktig subkultur som framträdde under denna tid var punkkulturen. Punkare rörde sig bort från etablerade musikaliska normer och skapade en alternativ estetik och attityd. Under 1990- och 2000-talet hade ungdomskulturen en stark påverkan av globalisering och digitalisering. Ungdomar blev mer uppkopplade och hade tillgång till en bredare variation av musik, mode och subkulturer från hela världen genom internet och sociala medier. Hip-hop-kulturen, rave-scenen och emo-subkulturen var några av de mest framträdande ungdomstrenderna under denna period.²⁶

Ungdomslitteraturen har alltid haft en nära koppling till ungdomskulturen och har spelat en viktig roll i att ge ungdomar en plattform för självutforskning och självuttryck. Genom att erbjuda berättelser och karaktärer som ungdomar kan relatera till, hjälper ungdomslitteraturen till att forma identiteter. I Sverige har framväxten av ungdomslitteratur präglats av samhälleliga förändringar och ungdomars behov av att identifiera sig med berättelser och karaktärer som speglar deras egna upplevelser och utmaningar. Böcker ger ungdomar möjlighet att leva sig in i olika världar och uppleva olika perspektiv, vilket är viktigt för deras personliga och kulturella utveckling. Genom böcker har ungdomar kunnat läsa om och identifiera sig med karaktärer som är en del av subkulturer som punk, hip-hop, skateboardåkning och goth-kulturen, vilket har hjälpt till att forma deras egna uttryckssätt. Under 1960- och 1970-talet, i samband med den internationella ungdomsrevolten, började ungdomslitteraturen i Sverige att genomgå förändringar. Författare började experimentera med nya perspektiv och teman som rörde ungdomars erfarenheter av frihet, rebelliskhet och samhällskritik. Böcker som "Fru Söker Sin Person" av Kerstin Thorvall och "Vi hade i alla fall tur med vädret" av Maria Gripe blev populära och introducerade en mer realistisk och samtidsrelevant ungdomslitteratur. Under 1980- och 1990-talet fortsatte ungdomslitteraturen att utvecklas och reflektera samtidens ungdomskultur och subkulturer. Författare började porträttera olika ungdomsgrupper och subkulturer som punk, goth, skateboarding och hip-hop. Dessa böcker erbjöd ungdomar möjligheten att utforska olika identiteter och att relatera till karaktärer som delade deras intressen och utmaningar.²⁷

---

²⁶ Axén, Mattias, 2010, *Från Elvis till Emo: ungdomskulturer 1950–2010*, Lund, 22–24, 47, 88

²⁷ Kåreland, Lena, 2001, *Möte med barnboken: linjer och utveckling i svensk barn- och ungdomslitteratur*, s. 22–25, 55–56, 72

Under de senaste årtiondena det även visat på en ökad mångfald inom ungdomslitteraturen, både när det gäller teman och författarskap. Flera författare med olika bakgrunder lyfts fram och ger röster åt ungdomar från olika kulturer och erfarenheter. Detta har bidragit till en mer inkluderande och representativ ungdomslitteratur som kan reflektera den mångfald som finns i dagens samhälle.²⁸

9.3 Hästungdomsböckerna

Hästungdomsböcker har en lång och populär tradition i Sverige och har genom åren spelat en betydande roll i ungdomslitteraturen. Dessa böcker erbjuder unga läsare möjligheten att utforska sin passion för hästar och att relatera till berättelser om vänskap, äventyr och personlig utveckling. Redan under sent 1800-tal och tidigt 1900-tal fanns det klassiska svenska hästböcker som gick igenom hästars beteende och raser för att utbilda läsare. Under 1920- och 1930-talen hade Astrid Lindgren sin första kontakt med hästungdomsböcker genom att översätta den amerikanska serien "Black Beauty". Senare skulle hon själv bli en framstående författare och introducera sina egna karaktärer och berättelser som också inkluderade hästar. Dessa böcker blev älskade av unga läsare och bidrog till att popularisera hästar och ridning i ungdomslitteraturen. Under 1960- och 1970-talet fick hästungdomslitteraturen i Sverige dock sitt stora genombrott. Författare som Viveca Lärn och Pia Hagmar skapade populära serier som "Agnes" och "Linda", där unga tjejer hade hästar och upplevde spännande äventyr. Dessa böcker erbjöd unga läsare starka kvinnliga huvudkaraktärer och behandlade teman som vänskap, tävlingar och självständighet. Dessa böcker gav unga läsare en mer nyanserad bild av hästvärlden och betonade vikten av hårt arbete och målmedvetenhet.²⁹

I dagens Sverige fortsätter hästungdomsböckerna att vara populära och anpassar sig till dagens ungdomskultur. Författare som Sofia Nordin och Emma Vall ger röst åt ungdomar från olika bakgrunder och inkluderar moderna teman som mångfald, identitet och jämställdhet i sina berättelser. Dessa böcker speglar den samtida hästvärlden och erbjuder unga läsare möjligheten att känna igen sig i och relatera till karaktärer som utmanar traditionella normer och förväntningar.³⁰

---

²⁸ Wistisen, Lydia, 2017, *Gångtunneln: urbana erfarenheter i svensk ungdomslitteratur 1890–2010*, Ellerströms, Stockholm

²⁹ Asklund, Helen, 2013, 'Hästflickan i förändring i Linn Hallbergs och Pia Hagmars hästböcker', *Flicktion: perspektiv på flickan i fiktionen.*, s. 244–249

³⁰ Asklund, Helen, 2013, 'Hästflickan i förändring i Linn Hallbergs och Pia Hagmars hästböcker', *Flicktion: perspektiv på flickan i fiktionen.*, s. 255–257; Mossed, Karin, 2019, 'En typisk hästbok - vad är det?', *Opsis barnkultur*, s. 30–33

10.Undersökning

Undersökningen nedan är uppdelad i fyra teman för att enklare kunna redogöra för undersökningens resultat. De teman som tagits fram har ansetts ge en viktig byggsten för resultatet och för att ge kontext. Alla teman visar på en del av hästintressets spegling i samhället och dess tillgänglighet.

10.1 Omfattning

I de två första böckerna av Anna-Lisa Almqvist, *En flicka i Sadeln* och *Vi rider mot lyckan*, kan det observeras att hästarna tar en begränsad plats i bokens konflikter, konversationer och miljö. *En flicka i sadeln* har en stark inledning där hästarna på gården, och specifikt hästen Blanka, tar stor plats i huvudpersonen Sivs liv. Emellertid minskar hästarnas plats i Sivs liv ju längre in i boken läsaren kommer. Siv flyttar till Stockholm och förlorar kontakten med hästarna helt och hållet, och mer fokus läggs i stället på relationen med farbror Allan, familjeproblem och de nya skolkamraterna. Hästarna återkommer endast i slutet med större kraft, där bland annat hästen Blanka tar ny plats i Sivs liv. Även om hästarna spelar en central roll i både inledning och avslut av *En flicka i Sadeln*, läggs majoriteten av boken på andra relationer och miljöer där hästarna inte existerar, vilket gör hästarnas omfattning begränsad.³¹

Vi rider mot lyckan följer samma trend som *En flicka i sadeln*, där inledningen är ägnad åt att etablera hästarna och huvudpersonernas, Barbros och Stellas, hästintresse genom deras egenstartade ridskola inför sommaren. Precis som *En flicka i sadeln*, minskar dock även gradvis *Vi rider mot lyckan* fokuset på hästarna och ökar på andra konflikter, miljöer och situationer som inte är relaterade till hästar. Stella får snabbt ett ökat intresse av att bada med killarna som är intresserad av henne i stället för att ta hand om ridskolan, och försöker hela tiden få med sig Barbro. Trots Barbros inledande motvilja blir även hon mer och mer intresserad av att umgås med killarna, speciellt Bernt. Konflikterna som behandlas genom boken berör främst kärlek och relationer med människor i stället för hästar. Även om hästarna är en del av boken minskar deras omfattning ju längre läsaren tar sig in i boken. Slutet av *Vi rider mot lyckan* har även där en relation som huvudlösning där huvudpersonen Barbro förlovar sig med Bernt som hon varit intresserad av under en längre tid, och där hästarna inte berörs överhuvudtaget.³²

Lotterihästen har i större utsträckning än tidigare nämnda böcker hästar närvarande i sin omgivning. Peter som är huvudperson tillbringar i princip hela sin tid i stallet eller tillsammans med sin häst, Alfonso, genom hela boken. Liksom de andra böckerna har även *Lotterihästen* en starkt inledande del med en dedikation till hästarna där konflikterna och situationerna kretsar

---

³¹ Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*, s. 17, 62

³² Almqvist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*, s. 4–8, 15–18, 93, 122

kring dem, men som avtar gradvis i större delen av boken. I stället för att rikta fokuset mot hästarna, riktas det mot andra aspekter av Peters liv som när hans plånbok försvinner där han har sina biljetter hem, bråken med farbror Johnson, mysteriet med vem det är som hemsöker hedarna men främst, relation med familjen Westers. Hästarna fungerar som en bakgrundsmiljö och ett verktyg genom större delen av boken, även om större delen av konflikterna fokuserar på något annat. Hästarna utgör i *Lotterihästen* inte kärnan av bokens konflikter, men utgör en större omfattning av bokens handling än både *En flicka i Sadeln* och *Vi rider mot lyckan*.³³

Britta och Silver på Ridläger skiljer sig från tidigare nämnda böcker i dess betydligt mer omfattande och genomgående fokus på hästar och deras omgivning. Konflikterna i boken är i stor utsträckning relaterade till hästar, både direkt och indirekt, och handlingen utspelar sig under en intensiv tvåveckorsperiod på ett ridläger. Även om det förekommer mindre incidenter som rör relationer till andra karaktärer, så är det hästarna som här utgör bokens absolut primära fokus. Särskilt omfattande är den huvudsakliga konflikten mellan huvudpersonen Britta och hästen Cayenne, vilket utgör bokens huvudtema och som får sin lösning i bokens klimax.³⁴

Lotte och Snapphaneritten innehåller även den en mer omfattande del av hästinnehåll genom boken i jämförelse med de tre förstnämnda böckerna, om än fortfarande något mindre än *Britta och Silver på Ridläger*. Bokens huvudfokus ligger på träningen inför snapphaneritten, där hästarna automatisk spelar en central roll. Boken innehåller en detaljerad beskrivning av hur de tränar, från att hitta den bästa träningsrundan genom att rida ut i skogen till träningen tillsammans med andra tjejer inför snapphaneritten. De största konflikterna i boken är även starkt kopplade till hästarna, där delvis lokala invånare blir arga på Lotte och hennes vänner för att de rider på allmän mark och där de gör flera saker för att förstöra för dem. Konflikten eskalerar till den grad att Annika trillar av sin häst Pontus och bryter armen på grund av ett hål som invånarna grävt i träningsstigen. Konflikten för Annika blir här om hon nu kommer hinna träna inför snapphaneritten, och slutet av boken blir en genomgång av hur det går för Annika som rider snapphaneritten.³⁵

Sommar med Misty är en av de böcker som har en genomgående närvaro av hästar. Boken med sitt två veckors ridläger blir automatiskt centrerat kring hästar, precis som *Britta och Silver på ridläger*. Hästarna är i princip konstant närvarande i alla bokens miljöer och konflikter, och konflikterna som huvudpersonen Sara står inför är starkt kopplade till hennes relation till sin häst Misty. Bokens huvudkonflikt uppstår när Misty plötsligt inte längre vill följa med Sara när

---

³³ Söderbäck, Marianne, 1969, s. 8–12, 22, 43, 53

³⁴ Pahnke, Lisbeth, 1973

³⁵ Martinsson, Sven, 1987, s. 12–15, 47, 96

hon ska rida, vilket gör att Sara och Misty får en plats på sommarens ridläger för att lösa problemet. På ridlägret möter Sara även ridläraren Gudrun som kräver mer av båda Sara och Misty än vad då båda är vana vid, vilket från en början gör Sara arg och frustrerad. Det förekommer även en del mindre konflikter som inte har samma direkta koppling till hästarna. Exempelvis Saras relation till ridlägerkompisen Lotta, och Saras känsla av ensamhet utanför ridlägret. Emellertid är det dock de konflikter som är kopplade till hästarna som dominerar boken. Bokens avslut är även hästrelaterat och centreras kring en fälttävlans tävling där läsaren får följa Sara och Misty framgångsrika samarbete genom hela tävlingen. Resultatet av tävlingen markerar en viktig framgång för Sara och hennes häst Misty, vilket visar på det genomgående omfattning hästarna tar genom boken³⁶

10.2 Relation

I boken *En flicka i sadeln*, finns en stark framställning av huvudpersonen Sivs relation med sin häst, Blanka. Relationen är tydligt central i boken där Sivs fokus och huvudsakliga intresse är starkt fokuserade på Blanka. Siv är fullständigt hängiven Blanka och det blir uppenbart för läsaren vilken oerhört viktig del relationen till Blanka har i Sivs liv. När Blanka skadas är det enda Siv tänker på och där hon ägnar flera månader i stallet för att hjälpa Blanka läka sin skada. Siv har inte något liknande relation till någon annan häst, vilket indikerar att hennes kärlek är särskilt intensiv och gränslös till just Blanka.³⁷

I *Vi rider mot lyckan* finns även hästarna med som centrala relationer i huvudpersonens Barbro liv, om än inte samma intensiva kärlek och relation mellan huvudpersonen och specifikt en enstaka häst. Trots att hästarna endast är hyrda över sommaren har Barbro en stark intention att beskydda hästarna och där de från en början går före andra människor i hennes tankar och handlingar. Det är tydligt att Barbro har en stark relation till hästarna, där de är en viktig del av hennes dagliga rutin under sommaren. Dock ändras detta allt eftersom boken fortskrider, där Bernt som Barbro spenderat mycket tid med tar mer plats i både hennes hjärta och tankar. Barbro börjar alltså i stället prioritera människor, och särskilt Bernt, framför hästarna och skiftar fokus.³⁸

Lotterihästen presenterar en annorlunda och unik uppbyggnad av huvudpersonen Peters relation till hästen Alfonso. Peter börjar boken utan någon som helst relation till hästar, och inte heller någon specifik häst. Det är först under bokens inledande del som relationen mellan Peter och Alfonso byggs upp och etableras. Detta sker genom att Peter får ansvaret över Alfonso och

---

³⁶ Hagmar, Pia, 1992. s. 9, 35

³⁷ Almquist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*

³⁸ Almquist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*

där han lär sig rida på honom. Som resultat blir Alfonso en av Peters viktigaste relationer under tiden han bor hos sin faster Maud. Alfonso blir en viktig följeslagare till Peter genom boken där Peter utvecklar en stark kärlek till hästen och helt ändra uppfattning om hästintresset i sig.³⁹

Britta och Silver på ridläger presenterar läsaren redan från starten för huvudpersonen Brittias enorma kärlek till hennes häst Silver. Trots detta är det inte relationen till Silver som står i bokens centrum, utan i stället relationen till hästen Cayenne. Boken fokuserar inte på den etablerade relationen till Silver, utan i stället får vi se hur boken skildrar Brittias växande lojalitet och kärlek gentemot Cayenne. Från början verkar relationen något osäker och tveksam där Britta har svårt att bygga relationen med Cayenne när Silver främst finns i hennes tankar, men genom bokens gång växer kärleken mellan Cayenne och Britta. Britta upptäcker till slut även att Cayenne har blivit en lika viktig relation i hennes liv som Silver. Bokens narrativa struktur och berättarstil ger läsaren en insyn i Brittias inre monolog och hennes ökade tillgivenhet till Cayenne vilket ger en ytterligare djupare inblick i Brittias och Cayennes relation.⁴⁰

I *Lotte och Snapphaneritten* presenteras huvudpersonen Lotte som en person med stark kärlek till alla sina fyra hästar som hon äger. Denna kärlek manifesteras tidigt i boken genom en noggrann beskrivning av varje häst och varför Lotte inte skulle kunna föreställa sig att göra sig av med någon av dem, trots att hon behöver hjälp för att kunna ta hand om dem. Lotte visar ett utpräglat engagemang för sina hästar och värnar om dessa relationer, och är för henne en central del av livet. Annika, som hjälper Lotte med hästarna uttrycker även stark kärlek och tillgivenhet till sin häst vid namnet Pontus. När Annika trillar av sin häst och skadar sig visar hon genast oro och intresse för Pontus välmående, trots sin egen smärta. Trots de starka banden mellan karaktärerna och deras hästar förändras inte dessa relationer dem emellan särskilt mycket under berättelsens gång. I stället för att fokusera på utvecklingen i dessa relationer ligger fokusera snarare på träningen inför Snapphaneritten. Relationerna mellan karaktärerna befinner sig alltså på ungefär samma plan när boken börjar som när den slutar.⁴¹

För Sara i boken *Sommar med Misty* presenteras först relationen till hästen Misty som kärleksfull och intensiv. Redan från början är Saras kärlek till Misty stark och påtaglig, trots detta står relationen genom boken inför en del prövningar. Sara upplever frustrationen och motgångar i sin träning med Misty, vilket leder till oenighet där Sara skyller på relationen till Misty. Boken visar dock för läsaren att trots Saras och Mistys upp-och-nedgångar, utvecklas och förstärks deras relationen under ridlägret. Sara blir genom boken väldigt frustrerad på Misty

---

³⁹ Söderbäck, Marianne, 1969, s. 10

⁴⁰ Pahnke, Lisbeth, 1973

⁴¹ Martinsson, Sven, 1987, s. 10, 122

innan de till slut hamnar på samma plan igen mot slutet av boken. Relationen till Misty blir huvudfokus för Saras personliga utveckling under sommaren och vid boken slut upplever hon en ännu starkare kärlek för Misty.⁴²

10.3 Betydelse

Som tidigare nämnt är Blanka i *En flicka i sadeln* den mest centrala delen i huvudpersonen Sivs liv, alla övriga aspekter och personer i hennes liv framträder som sekundära. När Blanka säljs blir Siv helt förkrossad och förlorar helt lusten att rida och befinna sig i stallet. Flera månader efter Blanka sålts är Siv så pass nedstämd att hon inte längre äter och ordentlig och beskrivs som att tyna bort. Avsaknaden av Blanka påverkar Sivs liv negativt och återspeglas i hennes bleka och nedstämda framtoning genom boken. Siv återfår först livsglädjen när hon återförenas med Blanka i bokens slutskede, och beskrivs med kämpaglöd när hon får idén och planerar på att köpa tillbaka Blanka. Siv gör då allt som står i hennes makt för att kunna återförenas med Blanka, och det är först när Blanka får återvända till familjegården som Siv återfår sin hälsosamma inställning till livet. Hemma på gården igen spenderar sedan Siv all sin tid hon har med Blanka.⁴³

I *Vi rider mot lyckan* finns det inte någon specifik häst som spelar en central roll, utan det är snarare hästintresset i sig som har en stor betydelse för huvudpersonen Barbro. I kontrast till henne väninna Stella, som är mer intresserad av kärlek och pojkvänner, så blir Barbro den typiska hästtjejen som älskar att tillbringa sin tid i stallet och inte förstår sig på Stella. Hästarna blir en integrerad del av hennes identitet och har därmed en betydande roll i hennes liv. I boken framgår det tydligt att Barbro har en annan syn på hur ridskolan borde fungera och bli framgångsrik, jämfört med Stella som visar allt mindre intresse. Detta visar på hästarnas betydelse och deras förmåga att prägla Barbros liv genom bokens gång.⁴⁴

I början av *Lotterihästen* framträder huvudpersonen Peter som en person utan större intresse för hästar. Emellertid utvecklas hans intresse och tillgivenhet för hästar, särskilt hästen Alfonso, allteftersom handlingen fortskrider. Hästarna blir därmed en viktig och betydelsefull del av Peters identitet, vilket framgår tydligt när han blir djupt ledsen av att det är Alfonso som är lotterihästen och ska lottas ut i slutet av sommaren. Peter försöker därmed spara pengar för att kunna köpa så många lotter som möjligt för att få så stor chans han kan till att vinna Alfonso. När Alfonso dock ändå lottas ut till någon annan känner Peter stor besvikelse och sorg. Emellertid verkar dock Alfonso till slut vara delvis vara utbytbar när Peter i slutet av boken får

---

⁴² Hagmar, Pia, 1992

⁴³ Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*, s. 49, 130

⁴⁴ Almqvist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*

annan häst som tröst av sin faster Maud, och genast blir glad och släpper tankarna på Alfonso. Trots detta har både Alfonso och hästarna uppenbarligen en avgörande betydelse för Peter genom boken.⁴⁵

I *Britta i Britta och Silver på Ridläger* framträder även hästarna som en central betydande del av huvudpersonen Brittias identitet. Genom Brittias ögon får läsaren en inblick i hur hästarna är en viktig källa till hennes energi och engagemang. Särskilt relationen till Silver har en stor betydelse för Britta genom hela boken, även om Cayenne även vinner hennes hjärta allteftersom handlingen utvecklas. Under ridlägret är hästarna ständigt närvarande i handlingen, och deras välbefinnande och prestationer är en central del av Brittias fokus. Britta visar stark oro för Silvers hälsa och säkerhet då han under lägret främst blir omhändertagen av Anne. Även när hon ska lägga sitt fulla fokus på Cayenne kan hon inte låta bli att tänka på Silver. Så småningom tar även Cayenne en liknande plats hos Brittias tankar, och båda hästarnas betydelse är viktiga för Brittias personliga utveckling genom boken.⁴⁶

Som nämnt tidigare beskrivs Lotte i *Lotte och Snapphaneritten* inledningsvis som en hästtjej som älskar och bryr sig om sina fyra hästar, vilket är grundläggande för hennes personlighet och självbild. Lotte uttrycker även i sin inre monolog att hon aldrig skulle överväga att göra sig av med någon av sina hästar, trots att det egentligen skulle vara praktiskt för henne att minska antalet. Annika, som hjälper Lotte med hästarna, visar även på hur mycket hennes häst Pontus har för betydelse. När Annika bryter sin arm är hennes första fråga till Lotte om Pontus har skadat sig. Hästarna är alltså inte några utbytbara relationer utan är en viktig del av bådas identitet och självbild. Även när hästarna inte är fysiskt närvarade är dem vi den inre monologen alltid närvarande i deras tankar och känslor.⁴⁷

Sara i *Sommar med Misty* har relativt nyligen börjat ta hand om hästar och fått en relation till Misty, men har trots detta redan fått hästarna som en central del i hennes identitet. Sara prioriterar Misty före allt annat, inklusive vänskapsrelationer, vilket ger en inblick i hur betydelsefull Misty är för henne. När Misty börjar visa tecken på problem blir även Sara helt förkrossad och oroar sig över att Misty kommer behöva säljas. Sara väljer då att inte berätta något för sin pappa om Mistys situation, vilket visar ytterligare oro och rädsla för att skiljas från Misty. Trots att Saras relation till Misty går upp och ner genom boken, finns den

---

⁴⁵ Söderbäck, Marianne, 1969, s. 74, 131

⁴⁶ Pahnke, Lisbeth, 1973

⁴⁷ Martinsson, Sven, 1987, s. 10, 86

huvudsakliga kärleken och den enorma betydelsen som Misty har för Sara i bakgrunden hela tiden.⁴⁸

10.4 Korrekthet

I *En flicka i sadeln* observerades en grundläggande användning av korrekta termer så som trän och sadel, men en bristande förklaring av dessa termer till läsaren. Vidare bemärks inkorrektheter gällande Blankas skada i boken, där dess placering skiftar under boken gång och skadans natur inte är verklighetstroget. Skadan nämns exempelvis att vara infekterad i flera månader vilket inte kan stämma, och där det även skiftar mellan att vara infekterat till att ibland sitta i hoven och ibland i Blankas ligament.⁴⁹

I likhet med *En flicka i sadeln* utnyttjar även *Vi rider mot lyckan* grundläggande häst- och ridtermer, men här uteblir precis som i *En flicka i sadeln* en grundläggande förklaring av termerna för läsaren. Boken inkluderar även en orealistisk tidslinje för ridskolans elever när de lär sig rida. Eleverna lär sig rida under loppet av bara några veckor vilket är orealistiskt, samt att huvudkaraktärerna har förmågan att starta en ridskola även om de själva inte heller har en särskilt lång eller god ridförmåga.⁵⁰

I *Lotterihästen* kan liknande observationer göras då denna bok även använder sig av grundläggande termer men saknar förklaring för läsaren. Här bemärks även en snabb utvecklingskurva för huvudkaraktären Peter som lär sig rid och tävla under en mycket kort tidsperiod. Efter endast några veckor rider Peter helt själv, kan tävla och vara med på äventyr vilket blir orealistiskt.⁵¹

I kontrast till dessa böcker presenterar *Britta och Silver på Ridläger* en mer omfattande användning av termer, inklusive mer avancerade begrepp så som sporrar, skänkelvikning och proposition. Här inkluderas även en grundlig förklaring av dessa termer för läsaren, vilket möjliggör en fördjupad förståelse för bokens händelser. Träningen inför fälttävlans tävlingen görs också på ett realistiskt sätt för ryttarna i boken, där det även slutar med att Britta inte vinner men fortfarande gör en bra individuell prestation.⁵²

Lotte och Snapphaneritten visar även på en större användning av termer kopplade till hästar och ridning än de tre förstnämnda böckerna, även om det är mindre omfattande än *Britta och Silver på Ridläger*. Här presenteras även en mer realistisk tidslinje för karaktärernas träning

---

⁴⁸ Hagmar, Pia, 1992, s. 12

⁴⁹ Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*, s. 32

⁵⁰ Almqvist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*, s. 27

⁵¹ Söderbäck, Marianne, 1969

⁵² Pahnke, Lisbeth, 1973

inför Snapphaneritten. Genom boken tränar karaktärerna för ritten i ungefär sex månader vilket blir mer realistiskt än att lära sig rida på bara några veckor.⁵³

I *Sommar med Misty* används åter ett stort antal termer inom området hästar och ridning, och dessa förklaras även i en grundligare utsträckning än i de förstnämnda tre böckerna samt *Lotte och Snapphaneritten*. Emellertid kan boken anses orealistisk då huvudkaraktären Sara lyckas lösa sina problem med hästen Misty på en mycket kort tid, vilket i verkligheten är sällsynt. En mer korrekt förklaring till Mistys problem ges dock i boken, som här resulterar till hästars sociala behov av att leva i flock.⁵⁴

11. Slutsatser och diskussion

Genom undersökning av de böcker som lästs kan det fastställas att huvudpersonerna i dessa sex verk delar en liknande relation till sina hästar. Dessa relationer är genomgående extremt kärleksfulla, där huvudkaraktärerna känner en stark tillgivenhet till sina hästar och är beredda att göra allt för dem. För dessa karaktärer utgör hästarna den centrala punkten i deras liv och utgör deras mest betydande relationer. Denna typ av förhållande upprätthålls även i de böcker som inte har en övergripande omfattning av hästarna genom sina böcker, alltså *En flicka i sadeln*, *Vi rider mot lyckan* och *Lotterihästen*. Trots att dessa böcker har en mindre uttalad anknytning till hästar, är den mest centrala relationen för huvudkaraktärerna fortfarande till hästarna.⁵⁵

Det är dock möjligt att observera en förändring av uttrycksformen av dessa relationer mellan huvudkaraktärerna och deras hästar under 1900-talet. I de tidiga böckerna, *En flicka i sadeln* och *Vi rider mot lyckan*, är förhållandet till hästarna enbart euforiskt, intensiv och utan konflikter. Först i *Lotterihästen* upp står friktion mellan huvudpersonen Peter och hästen Alfonso, men den friktionen existerar enbart innan Peter upptäcker kärlek för hästarna och dess intresse. I de tre sista böckerna förekommer det mer friktion mellan huvudkaraktärerna och deras hästar, exempelvis Brittans svårigheten att rida Cayenne och Saras frustration över att inte Misty går fram som han ska. Trots detta fortsätter kärlek och tillgivenhet stå till grund för relationen till dessa hästar, och där vikten av vad hästarna betyder för huvudkaraktärerna består.

---

⁵³ Martinsson, Sven, 1987

⁵⁴ Hagmar, Pia, 1992, s. 128

⁵⁵ Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*; Almqvist, Anna-Lisa, 1954; *Vi rider mot lyckan*, Söderbäck, Marianne, 1969

Ju längre in på 1900-talet vi kommer, desto mer komplexa blir relationerna mellan huvudkaraktär och deras hästar, även om kärleken alltid existerar som en grund.⁵⁶

Det är även värt att notera att hästarna redan från första boken tar upp en betydande del av huvudkaraktärerna identitet, vilket fortskrider genom alla böcker under 1900-talets gång. För dessa karaktärer är relationen till deras hästar den viktigaste i deras liv, vilket därmed betyder att hästarna har en enorm betydelse för deras identitet. Betydelsen ökar ytterligare under 1900-talets gång, då hästarna alltmer tar en mer omfattande plats i böckerna och dess konflikter. Medan hästarna och hästintresset endast kan ses som ett biintresse i de två första böckerna, där huvudfokus ligger på andra relationer och situationer, förändras detta när vi tar oss till *Britta och Silver på ridläger*. Här tar plötsligt hästarna över som huvudfokus och blir även en del av huvudkonflikten. Denna trend fortskrider i de två böcker som följer, där hästarna och huvudkaraktärernas intresse för hästar får ta huvudfokus och utgöra huvudkonflikterna.⁵⁷

Det blir uppenbart att hästarna intar en mer och mer prominent plats i böckerna ju längre in på 1900-talet läsaren tar sig. Delvis i form av omfattning, men även i form av komplexiteten mellan häst och ryttare, samt även när det gäller begrepp och korrekthet. Läsaren får i de senare böckerna tillgång till fler begrepp och termer, som även förklaras för läsaren på ett grundligt och utförligt sätt. Samtidigt får läsaren även ta del av representationer av realistiska och verklighetstroga händelser ju längre in på 1900-talet böckerna är utgivna. Det förekommer alltså att omfattningen av hästarnas del i böckerna korrelerar med mängden begrepp samt realism. Genom att hästarna återges mer realistiskt ger det läsaren en möjlighet att få ta del av hästintresset på ett mer tillgängligt och utbildande plan.⁵⁸

Enligt undersökningen är den tidigaste boken, *En flicka i sadeln*, publicerad 1947 och kan direkt kopplas till den ökade privatiseringen av hästar efter andra världskriget som Hedenborg nämner i sin avhandling *The Emergency of the Swedish Horse-Riding School from the Mid-Twentieth Century*. Det ökade intresset för hästar ledde därmed till att ridskolor började startas i högre utsträckning där hästintresset även började blir ett större intresse bland allmänheten än

---

⁵⁶ Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*; Almqvist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*; Söderbäck, Marianne, 1969; Pahnke, Lisbeth, 1973; Martinsson, Sven, 1987; Hagmar, Pia, 1992

⁵⁷ Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*; Almqvist, Anna-Lisa, *Vi rider mot lyckan*; Söderbäck, Marianne, 1969; Pahnke, Lisbeth, 1973; Martinsson, Sven, 1987; Hagmar, Pia, 1992

⁵⁸ Pahnke, Lisbeth, 1973; Martinsson, Sven, 1987; Hagmar, Pia, 1992

tidigare. Författare som Anna-Lisa Almqvist fick därmed möjligheten att kunna skriva och publicera hästrelaterade böcker för en bredare publik och i större utsträckning.⁵⁹

I de tre första böckerna som lästs i undersökningen har hästarnas roll begränsats till en mindre omfattning. Detta har lett till slutsatsen att hästintresset under denna tidsperiod inte hade samma inflytande i samhället, och därmed inte heller på författarna som det hade i slutet av 1900-talet när de skrev sina verk. Enligt Hedenborgs forskning var hästintresset under 40–50- och 60-talen fortfarande i hög grad militärt ägt, där hästarna endast lånades ut på ackord till ridskolor där civila lärde sig rida. Författarna kan därför anses vara påverkade av den begränsade tillgången till hästkunskap i samhället, vilket avspeglas i deras verk där hästarna endast får en biroll, precis som i samhället i stort. I de tre första böckerna är relationen mellan huvudkaraktärerna och hästarna även ensidig, vilket vidare hänvisar till att hästarna ännu inte tagit en framträdande plats i civila människors liv vid denna tidpunkt i större utsträckning. De största konflikterna för huvudkaraktärerna är i böckerna andra människor, vilket understryker att hästarna ännu inte uppnått en framträdande plats som vare sig huvudintresse eller huvudrelation i livet.⁶⁰

Under 1970-talet sker en tydlig förändring i böckerna, där det inte bara gäller omfattningen av hästarnas roll i böckerna, utan även relationen mellan huvudkaraktärerna och hästarna samt böckernas korrekthet. *Britta och Silver på ridläger* är den första av de tre sista böckerna där vi kan se ett annat fokus på hästarna genom boken, hur relationerna till hästarna är mer liknande människor emellan och där författarna börjar röra sig utanför grundbegreppen. Slutsatsen som dras här är att hästintresset någon gång vid övergången mellan 60- och 70-tal har börjat få en större plats i samhället och bli mer lättillgängligt, även kunskapsmässigt. Hedenborgs forskning styrker denna slutsats med sin avhandling *Riding Instructors, Gender, Militarism and Stable Culture in Sweden: Continuity and Change in the Twentieth Century*. Hedenborg visar på att hästar tidigare ägts av militären, men under slutet av 60-talet blir hästarna i större utsträckning privatägda. Dessutom privatiseras även utbildningarna till att bli ridlärare, vilket leder till att fler personer har möjlighet att utbilda sig och bli ridlärare. Detta bidrar i sin tur att hästintresset sprids och bli mer lättillgängligt för en bredare allmänhet.⁶¹

Under 1940 till slutet av 1960-talet var hästintresset begränsat, även hos författarna. Detta betyder i sin tur även att kunskapen om hästar blev begränsad och från författarna sida inte

---

⁵⁹ Thorell, Gabriella och Hedenborg, Susanna, 2015, s. 652–654; Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*; Almqvist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*

⁶⁰ Hedenborg Susanna, Thorell Palmquist, Gabriella och Rosén, Annika, 2021, s. 610–613; Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*; Almqvist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*; Söderbäck, Marianne, 1969

⁶¹ Thorell, Gabriella och Hedenborg, Susanna, 2015, s. 656–658; Pahnke, Lisbeth, 1973; Martinsson, Sven, 1987; Hagmar, Pia, 1992

kunde sträcka sig utanför grundläggande begrepp och kunskaper. Det var först på 1970-talet som även författarna fick större tillgång till kunskap om hästar. Många av författarna från 70-talet och framåt hade själva erfarenheter kring ridning, samt egna hästar, som de kunde använda sig av i sina böcker.⁶²

Det blir därför inte förvånande att böckerna från 1970-talet och framåt har en betydligt större omfattning av hästarnas roll i sina böcker, och att relationerna mellan huvudkaraktärerna och hästarna är mer mångfacetterade. De största konflikterna i böckerna rör sig oftast i relation till hästarna, vilket ytterligare påvisar hur hästarna har tagit en allt viktigare plats i människors liv och deras intresse.⁶³

Under 1970-talet skedde även en betydande skiftning inom hästungdomsböcker som banade väg för en ny era av berättelser om hästar. Denna period markerade en blomstring av genren, där både författare och läsare fördjupade sitt intresse för hästar och utforskade mer komplexa och djupgående konflikter med de fyrbenta vännerna. Tidigare i hästungdomslitteraturen hade berättelserna ofta varit fokuserade på romantiserade äventyr och vänskapliga band mellan människor och hästar. Hästarna fungerade som trogna följeslagare och hjältarna i historierna, där de övervann hinder och delade speciella ögonblick med sina unga ryttare. Men på 1970-talet började författare ta upp mer realistiska aspekter av hästlivet och utforska djupare konflikter som kunde uppstå mellan människor och deras hästar. Detta syns även i de böcker som lästs inför denna undersökning där de från 1970-talet har större omfattning av hästar, är mer realistiska och ger läsaren djupare konflikter mellan huvudperson och häst.⁶⁴

I dessa nya berättelser kunde läsarna se unga ryttare som ställdes inför svåra utmaningar i sin interaktion med hästarna. Konflikterna handlade om allt från att hantera rädsla och osäkerhet till att övervinna kommunikationsproblem och respektera hästens integritet. Berättelserna blev mer nyanserade och komplexa, och läsarna kunde känna igen sig i de känslosamma och ibland svåra relationerna mellan huvudkaraktären och deras häst. Exempelvis där Britta har svårt att få till det med att rida den stora hästen Cayenne, Lotte lägger otroligt mycket energi på sin träning och Sara har problem med hästen Misty som inte längre vill gå fram.⁶⁵

---

⁶² Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*; Almqvist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*; Söderbäck, Marianne, 1969; Pahnke, Lisbeth, 1973; Martinsson, Sven, 1987; Hagmar, Pia, 1992

⁶³ Pahnke, Lisbeth, 1973; Martinsson, Sven, 1987; Hagmar, Pia, 1992

⁶⁴ Askund, Helen, 2013, s. 244–246; Mossed, Karin, 2019, s. 30–33; Pahnke, Lisbeth, 1973; Martinsson, Sven, 1987; Hagmar, Pia, 1992

⁶⁵ Mossed, Karin, 2019, s. 30–33; Pahnke, Lisbeth, 1973; Martinsson, Sven, 1987; Hagmar, Pia, 1992

Dessa böcker gav också utrymme för att utforska teman som tävling, prestation och motgång. I stället för att bara fokusera på framgångshistorier och segrar på tävlingsbanan, handlade berättelserna också om motgångar och misslyckanden. Genom att göra detta erbjöd författarna sina unga läsare en mer realistisk bild av ryttarens resa, där framgångar kom med hårt arbete, beslutsamhet och ibland även uppoffringar. Detta är något vi även kan se i böckerna från 1970-talet och framåt, där det finns tävlingar med i varje bok men ingen av karaktärerna vinner eller ens blir placerade. Sara blir till och med diskvalificerad i sin dressyr i slutet av *Sommar med Misty*.⁶⁶

12.Sammanfattning

Under 1900-talet har hästarna utgjort en betydelsefull komponent i ungdomslitteraturen, där deras representation och betydelse har genomgått förändringar över tid. Genom en analys av sex olika hästungdomsböcker har föreliggande studie kunnat utforska hur författare har använt sig av hästar som litterära element och hur dessa har speglat utvecklingen av hästintresset i samhället under den tid de skrevs.⁶⁷

I de tidiga böckerna från 40-,50- och 60-talet var det allmänna intresset för hästar i samhället i högre grad begränsat än senare årtionden, vilket också återspeglades i hur hästarna framställdes i böckerna. De hade ofta en biroll och betraktades som en bi inriktning. Detta kan delvis förklaras av att författarna själva hade en begränsad kunskap om hästar och hästvärlden. Följaktligen kunde böckerna vara orealistiska och inte helt precisa i sin skildring av hästarnas betydelse. Det var först från 1970-talet och framåt som författare, många av dem med personlig erfarenhet av hästar och ridning, kunde ge en mer realistisk och nyanserad beskrivning av hästarnas roll och betydelse i samhället. Till exempel, i *Britta och silver på ridläger* från 1973 blev hästarna en central del av berättelsen och författarna kunde nu mer träffsäkert spegla hästarnas roll och betydelse på ett adekvat och koncentrerat sätt.⁶⁸

Denna förändring i hästintresset och hästarnas roll speglar också en bredare samhällsutveckling, särskilt när det gäller unga tjejer och deras identitet. Hästarna blev alltmer betydelsefulla för huvudkaraktärerna i böckerna från 1970-talet och framåt och de spelade en

---

⁶⁶ Asklund, Helen, 2013, s. 255–257; Mossed, Karin, 2019, s. 30–33; Pahnke, Lisbeth, 1973; Martinsson, Sven, 1987; Hagmar, Pia, 1992

⁶⁷ Thorell, Gabriella och Hedenborg, Susanna, 2015, s. 650–660; Hedenborg, Susanna, Thorell, Palmquist, Gabriella och Rosén, Annika, 2021; Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*; Almqvist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*; Söderbäck, Marianne, 1969

⁶⁸Thorell, Gabriella och Hedenborg, Susanna, 2015; Hedenborg Susanna, Thorell Palmquist, Gabriella och Rosén, Annika, 2021; Almqvist, Anna-Lisa, 1947, *En flicka i Sadeln*; Almqvist, Anna-Lisa, 1954, *Vi rider mot lyckan*; Söderbäck, Marianne, 1969; Pahnke, Lisbeth, 1973

avgörande roll i deras liv och relationer. En slutsats som framkommit i undersökningen är att hästarna i böckerna från 1970-talet och framåt har en mer realistisk skildring och en större betydelse för huvudkaraktärerna. Detta kan kopplas till författarnas ökade kunskap och erfarenhet av hästar, vilket har möjliggjort en mer nyanserad och korrekt framställning av hästarnas roll och betydelse i samhället.⁶⁹

Hedenborgs forskning om hästintresset i samhället ger en viktig kontext för att förstå hur hästungdomsböckerna har skildrat hästarna som ett växande intresse under 1900-talet. Dessa hästungdomsböcker ger en inblick i hur författarna har använt hästar som symboler, metaforer och drivkrafter för att utforska olika teman, inklusive frihet, självupptäckt, vänskap och personlig utveckling. Genom att läsa och analysera dessa böcker har denna studie kunnat erbjuda en ingående undersökning av hur hästarna har framställts och vilken relation huvudkaraktärerna har haft till sina hästar.⁷⁰

Sammanfattningsvis belyser denna studie att användningen av hästar som litterära element i ungdomsböcker har förändrats över tid. Från att ha haft en begränsad roll har de blivit centrala figurer och symboler som representerar olika teman och utvecklingsprocesser. Undersökning visar även på en tydlig brytpunkt vid 70-talet då hästungdomsböckerna verkligen fick blomma ut. Genom att koppla denna studie till Hedenborgs artiklar om hästintresset i samhället under 1900-talet ges även en bredare kontext och blir en bidragande faktor till en djupare förståelse av hästarnas betydelse i litteraturen och samhället i stort. Genom att analysera de sex ungdomsböckerna och relatera dem till den bredare samhällsutvecklingen har denna studie kunnat identifiera mönster och trender i hur hästarna porträtteras och hur de speglats i samhället. Det är genom denna forskning och analys som vi får insikter om hur ungdomsböcker har reflekterat över och påverkat samhällets syn på hästar och hästintresset. Dessa insikter bidrar till en mer omfattande förståelse av hur hästar har fungerat som kulturella symboler och speglat ungdomens upplevelser och identitetsutveckling över tid.

---

⁶⁹ Hedenborg Susanna, Thorell Palmquist, Gabriella och Rosén, Annika, 2021; Pahnke, Lisbeth, 1973; Martinsson, Sven, 1987; Hagmar, Pia, 1992

⁷⁰ Thorell, Gabriella och Hedenborg, Susanna, 2015; Hedenborg Susanna, Thorell Palmquist, Gabriella och Rosén, Annika, 2021

Källor

- Almqvist, Anna-Lisa, *En flicka i sadeln*, Rabén & Sjögren, Stockholm, 1947
- Almqvist, Anna-Lisa, *Vi rider mot lyckan, för*, B. Wahlström, Stockholm, 1954
- Hagmar, Pia, *Sommar med Misty*, Citadell, Stockholm, 1992
- Martinson, Sven, *Lotte och Snapphaneritten*, B. Wahlström, Stockholm, 1987
- Pahnke, Lisbeth, *Britta och Silver på ridläger*, Rabén & Sjögren, Stockholm, 1975
- Söderbäck, Marianne, *Lotterihästen.*, Rabén & Sjögren, Stockholm, 1969

Litteratur

- Alkestrand, Malin. *Magiska möjligheter: Harry Potter, Artemis Fowl och Cirkeln i skolans värdegrundsarbete*. Makadam, Diss. Lund: Lunds universitet, 2016, Göteborg, 2016
- Asklund, Helen, 'Hästflickan i förändring i Linn Hallbergs och Pia Hagmars hästböcker', *Flicktion: perspektiv på flickan i fiktionen.*, S. 243–257, 2013
- Axén, Mattias, *Från Elvis till Emo: ungdomskulturer 1950–2010*, BTJ förlag, Lund, 2010
- Barnens Bibliotek. Fakta om Pia Hagmar. *Barnen Bibliotek*. 2021.
<https://www.barnensbibliotek.se/forfattare/h/piahagmar> (Hämtad 2022-04-04)
- Bonnier Carlsen. Pia Hagmar. *Bonnier Carlsen*.
<https://www.bonniercarlsen.se/forfattare/17913/pia-hagmar/> (Hämtad 2023-04-04)
- Föreningen Värmandslitteratur. Marianne Söderbäck. *Föreningen Värmandslitteratur*.
https://www.varmandslitteratur.se/Soderback_Marianne.htm (Hämtad 2023-04-04)
- Hedenborg, Susanna. Från Den svarta hingsten till Klara, färdiga, gå Stallbackskulturen i hästboken under andra hälften av 1900-talet. *Barnboken*. Vol. 29, nr. 1, 2011: 20–33
- Hedenborg Susanna, Thorell Palmquist, Gabriella och Rosén, Annika. The Emergence of the Swedish Horse-Riding School from the Mid-Twentieth Century. *International Journal of the History of Sport*. Vol. 38, nr. 6, 2021: 607–630
- Isacson, Maths & Flygare, Iréne, *Det svenska jordbrukets historia [Bd 5] Jordbruket i välfärdssamhället: 1945–2000*, Natur och kultur/LT i samarbete med Nordiska museet och Stift. Lagersberg, Stockholm, 2003
- Jameson, Fredric. *Marxism and form: twentieth-century dialectical theories of literature*. 1. Princeton paperback ed., Princeton U.P., Princeton, N.J., 1974

- Jogfors, Signe. *Synlig eller Osynlig?: En genusdidaktisk analys av boken I taket lyser stjärnorna av Johanna Thydell*. Examenarbete., Uppsala Universitet, 2019
- Kåreland, Lena, *Möte med barnboken: linjer och utveckling i svensk barn- och ungdomslitteratur*, [Ny, rev. och aktualiserad utg.], Natur och kultur, Stockholm, 2001
- Lisbeth Pahnkes Hemsida. Mina Böcker. *Lisbeth Pahnkes Hemsida*.
<http://www.lisbethpahnke.se/bocker.html> (Hämtad 2023-04-04)
- Löfgren, Eva Margareta. 'Kalle Blomkvist och draken: arketypstudier i Astrid Lindgrens barndeckare', *Modern litteraturteori och metod i barnlitteraturforskningen* / [Maria Nikolajeva (red)]., S. 47–71, 1992
- Magnusson, Fredrik. Martinsson Prisades igen. *Hallandsposten*. 2009-04-23.
<https://www.hallandsposten.se/nyheter/laholm/martinsson-prisades-igen-1.1917153>
 (Hämtad 2023-04.04)
- Mossed, Karin, 'En typisk hästbok - vad är det?', *Opsis barnkultur.*, 2019:4, sidorna 30-33, 2019
- Myrdal, Janken & Gadd, Carl-Johan (red.), *Det svenska jordbrukets historia Bd 3 Den agrara revolutionen : 1700-1870*, Natur och kultur/LT i samarbete med Nordiska museet och Stift. Lagersberg, Stockholm, 2000
- Myrdal, Janken & Morell, Mats (red.), *Det svenska jordbrukets historia Bd 4 Jordbruket i industrisamhället : 1870-1945*, Natur och kultur/LT i samarbete med Nordiska museet och Stift. Lagersberg, Stockholm, 2001
- Nationalencyklopedin. Anna-Lisa Almqvist. *Nationalencyklopedin*. 2021.
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/anna-lisa-almqvist> (Hämtad 2023-03-03)
- Svenska Ridsport Förbundet. Statistik. *Svenska Ridsport Förbundet*. 2023.
<https://ridsport.se/om-oss/statistik> (Hämtad 2023-05-05)
- Thorell, Gabriella och Hedenborg, Susanna. Riding Instructors, Gender, Militarism, and Stable Culture in Sweden: Continuity and Change in the Twentieth Century. *International Journal of the History of Sport*. Vol. 32, nr. 5, 2015: 650–660
- Törnqvist, Lena, *Man tar vanliga ord: att läsa om Astrid Lindgren*, Salikon, Lidingö, 2015
- Wistisen, Lydia, *Gångtunneln: urbana erfarenheter i svensk ungdomslitteratur 1890-2010*, Ellerströms, Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2017,[Lund], 2017